

SLOVENIJA.

List 60.

V petik 27. maliga Serpana

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačnje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Prošnja do šolske mladine.

Predraga mladina! dosti prošenj, dosti svetov ti je že Slovenija razglasila, te spodobniga in pravičniga ravnanja obilno podučila, vender upam, de tudi meni ne boš zamerila, ako ti svojo majhino prošnjo odkrijem; temuč, de boš prošnjo svojiga serčniga prijatla in rodoljuba uslišala in jo v svojih delih, kolikor bo mogoče, spolniti si prizadevala. —

Zkažite se ljubi mladenči vselej in povsod z besedo in v djanji vredne sine svoje čistiljive matere Slovenije. Vsaki narod časti, varuje in se poteza za svoje svete pravice, tudi slovenski narod mora celimu svetu pokazati, kako svete so njemu njegove pravice, kako krepko se on zanje potezuje. Tode le s žalostnim srcam se moram spomniti, kako so pretečeno leto hudobni sovražniki padli na obnašanje nekterih (hvala Bogu le malo je bilo takih) preneglih mladenčev, kateri so v svojih prenapetih mislih po kerčmah razsajali, in se ustili, de tako za Slovenijo propagando delajo, in zavoljo teh nekterih so vso slovensko mladost grajali in po svetu trobili, kaj se ima od nje pričakvati. Pokažite tedej zdaj nemškutarjem, de temu ni tako, kakor so oni pri nekterih viditi hotli, de slovenska kri po vaših žilah teče, de ni duh razujzdanosti, ampak duh kreposti, kateri v vas prebiva. Ker, ako bi to očitjanje nemškutarjev kteriga od nas zadelo, se ve, de s takim obnašanjem se Slovenija clo nič ne podpira. Tak razsajavec ne zida ampak podera, ne pomaga, ampak škodje.

Obnašaj se draga mladina! v svojim govorjenji in v djanji pametno in modro, brez napuha in samoglasnosti. — Potezaj se sa svoj rod in svoje pravice, in ako vidiš, de jih nam kakšen votel nemškutar kratiti hoče, in nas okoli ogovarja, primi ga s krepko besedo, odkri mu njegovo plitvo znanje, razodeni njegovo slepoto in krivico, in odvzemi tako njegovimu jeziku strup gerdiga opravljanja. Ako te pa, morobiti, kdo s pastirskim listam vloviti hoče, ker pravi, de je poganjanje za domorodnost prva zapeljivost, mu tudi tukej pokaži, de ta list ne tiče tolikanj slovenskiga rodu, ker mi Slovenci ne čertimo in ne sovražimo ptujce, če svoje pravice, ktere so nam od Boga in cesarja dane, tirjamo. Tode vse prepričanje se mora s prijazno pa krepko besedo brez kriča in prepira zgoditi. Kdor se pri kakšnim spričevanju togoti, in začne kričati, berž pokaže, de se ne upa drugači svojih misel opravičiti, kakor z vpitjem, — pa s tem se nič ne spriča. Kdor bi tako delal, ne zida ampak podera, ne pomaga ampak škodje. —

Bodite vselej in povsod stanovitni Slovenci. Ne dajte se od nobene okolšine premotiti, de bi jutri to tajili, kar danes s tako gorečo besedo terdite, de bi drugej zoper to misel govorili, za ktero ste se tukej potezali. Komur se tolika nestanovitnost očitati more, je že vso svojo veljavnost zgubil, pa po pravici, kaj si mora človek misliti, ko bi koga slišal, de se danes za reč potezuje, pred ktero se je včerej tako rekoč z nogami in rokami branil. Če je v društvu Slovincov iskren Slovec, ko preč pride, mlačen, in pri semškutarjih se jim že vklanja, in clo njih stranko potegne.

Tak je enak valovju morja, ktero vihar tepe in simtertje meče; tak je enak slabimu terstu, kteriga majhina sapica, kamor hoče,

zaberne; tak je enak petelinu na strehi (vertnerici), ki tje pogleda, kamor ga veter zažene.

Tak ne zida ampak podira, ne pomaga ampak škodje.

Bodite poslednjič, ljubi mladenči! hvaležni sinovi matere Slovenije, podpirajte jo kolikor je v vaši moči, pomagajte, kjer le veste in znate. Posebno pa kakor vam je že priporočeno bilo z nabiranjem slovenskih besedi. Vi imate nar lepši priložnost k tem delu. Kakor marsktera lepa cvetlica v hribih pod ternjem skrita prijetno dije, tako se tudi marsiktera čista slovenska beseda v koči prostih ljudi sliši. Te tedej nabirajte in hranite, de jih boste prihodno leto v lep vence slovenskiga besednjaka vpledli, in tako vsak po svoji moči v blagor občinstva pripomogli. — To je kar vas prosi vaš serčni prijatelj in iskreni rodoljub. —

P.č.

Austriansko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Ljubljana 25. maliga Serpana. Znano bo našim bravam, de je bilo po nesrečni bitvi pri Komornu 26. maliga Travnja t. l. veliko vojsakov našiga domačiga regimenta pogrešenih. Nikir ni bilo mogoče zvediti, kaj se je s temi nesrečnimi zgodilo. Njih zlahtniki so jih že kakor mrtve obžalovali. Še le te dni smo nekaj gotoviga od naših rojakov zvedli, in pri sedajnimu napredvanju cesarske armade, bodo tudi oni gotovo kmalo prostost zadobili. — Med vjetimi našiga regimenta je bil tudi feldvebel Miha Knaflič iz Mojstrane na Gorenškim, pa srečno je on iz terdnjave Komorn pobegnil, in te dni v Ljubljano prišel. Iz njegovih ust smo sledeče novice slišali. — Od našiga regimenta je pri Komornu mertev ostal major Mundsinger in nekaj malo vojsakov, veliko pa jih je bilo od Ogrov vjetih, namreč: dva stotnika, g. Delinc in Grunner, 1 lajtnant, g. Romeny, 2 feldvebela Knaflič in Markutta, 14 korprolov, 16 podkorprolov in 270 prostakov ali gmajnarjev. Ogri so našim pobrali zgornje suknje in čevlje, če je kdo dobro obutev imel, zato, kir jim suknja in obutve pomanjkuje. Če je kdo kaj dnarjev pri sebi imel, mu jih niso vzeli. Drugač pa so s Hrovati ravnali, ktire so, če so jih vjeli, do naziga slekli, in jim čisto vse pobrali. V Komornu je bil glavvar terdnjave (Festungs-Kommandant) general Guyon, ktir je francoz-kiga rodu, in on je zapovedal, de se ima z vjetimi zastran plačila in živeža ravno tako ravnati kakor če bi bili ogerski vojsaki. Vsak mož je dobil na dan pol funta mesa, zraven tega pa tudi nekaj zeljenave, kaše, leče itd., de zastran jedi niso pomanjkanja terpeli. Svoje plačilo so dobivali v Košutovih bankovcih. Zaperti so bili v nekimu samostanu ali klostru, ki je bil popolnoma zapušten, in hudo poškodovan. Družba vjetih se je s časom zlo pomnožila, tak de jih je pozneje nar menj kakšnih 1500 bilo, in med njimi posebno veliko grenadirjev regimenta Deutschmeister. Ogri so se zlo trudili, jih v svojo vojsko privabiti. Pa od naših verlih Krajncov kar nobeden ni hotel prestopiti. Ogri so jim pripovedovali, kako naglo se v ogerski armadi napreduje, kak naglo vsak če je pogumen, oficir postane. Naši

fantje pa so honvedskim korporolam odgovorili: kako je pa to, de se vi niste oficirje. — Krajnci so bili nikoli obupni, temuč zmiraj dobre volje, in po samotnih stanicah klostra se je marsktera okrogla krajnska pesem veselo razlegala. Pač večkrat so se menili, kak dobro bi bilo de bi jih megla vzela (to je, de bi pobegnili) pa to ni bilo mogoče, in gotova smert je vsaciga čakala, ktir bi bil ulti skušal. Eniga dne sta jo hotla dva grenadirja potegniti, vjeta sta bila, in že na morišče izpeljana, de bi bila vsterljena. Kar perjezdari general Guyon, in kir sta se mu usmili, je jima pardon dal, tode, nam v strahovavni izgled sta bila s palico tepena.

Naši fantje so bili od Ogrov persiljeni k kopanju šanc blizo mesta. Pri temu teškimu delu so bili vender zmirej dobre volje. Leni in nesnažni madjarski honvedi pa so od kužne kolere in vročinske bolezni kot muhe počepali, naših je le malo na te bolezni pomerlo, vidit je bilo, kako de jih snažnost, trud in pot dueva pred napadam teh strašnih bolezin obvarvajo. Od nezdrave vode je pač marsktir merzlico dobil, pa če se je varvat znal, ni hujši bolezen nastopila. Za snažnost Madjari clo nič ne skerbé. Mesto Komorn je na pol razvalina, od kar je lansko leto hud ogenj njega polovico končal, po ulicah je vse prav gnjusobno, tu in tam leže cerknjene merhe, in leni Madjar kar noče ulice saj nekaj osnažiti. —

Dokler je bil Guyon glavvar terdnjave se vjeti saj zastran piče niso imeli količkaj pritožit, potem pa, ko je ta odstopil, se je jim bolj slabo godilo. Posebno grof Lenkay, vojaški povelnik (Militär-Kommandant), hudoben Madjar se je že poprej zmiraj togotil, de imajo cesarski jetniki pri Madjareh pre dobro, velikokrat je on to Guyonu v pisarnici očital, rekoč: „Kaj delajo Cesarski z našimi ljudmi? ali jih siloma v svoje regimente pritisnejo, ali jih vsterle! Mi pa se tukaj skazemo kakor pravi dobrotniki cesarskih vojsakov?“ Če so bili tudi potem naši v vsih rečeh bolj pri pičlim, so vender vse težave veselo prenesli, v sladkim upanju, de bodo tudi njim cesarske bandera svobodo prinesle. Tak se je godilo našim vjetim skozi dva mesca. 19. dan Rožnika je Knaflič iz terdnjave srečno pobegnil. — Kir bi marsktir brave vprašat znal, kako de je bilo to mogoče, hočemo tudi od tega bega nekoliko povedat. Pri taci priložnostih ne pomaga sam pogum, ali prederzna smelost, temuč zvijača je k takimu delu potrebna. Kaj pomaga iz terdnjave ulti, če bi pa potem Madjari, ki so bili krog in krog kakor kobilice, beguna zopet zasačili — gotova smert bi bila placilo take prederznosti. Naš rojak je vse to dobro premislil, in njegova bistra glavica mu je v te težavi pomagala. Kir je bil on že od nekaj v vojaških pisarniških rečeh znajden, ga je tudi general Guyon, ktir se v pisanji kakor ptujc ni madjarskiga jezika poslužil, za svojiga nemškiga pisarja porabil. Tam je on kmalo zapazil, de glavvarstvo terdnjave tudi popotne liste (Passierscheine) za varno popotvanje po ogerski deželi izdaja. Sklep je bil naglo sturjen. Tudi Knaflič si tak popotni list omislil, v kterimu se izda za nekiga Svajcarja iz kantona Tessina, ki je na Ogersko v službo pri železni cesti prišel, velika nesreča ga je pri bombardiranju Pešta zadela, kir je v gostivnici: „Zur Königin von Eng-

land“ vse njegovo premoženje ino blago zgorelo, zdaj mu dovoli Madjari, de se v svoj rojstni kraj skozi ogersko deželo nazaj verne, tode nikir nima čez 24 ur v kakim mestu ostati.

Eniga dne, ko ravno nobeniga v pisarnici ni bilo, na to spričo pečat Komorske terdnjave natisni, dobro znan podpis Guginovi ponaredi, in v veči verjet pisma pristavi, de je bil od ondotniga mestniga poveljnika (Platz-Commando) viziran.

(Konec sledi.)

Celje. Imeli smo v Celji ene dni veliko lepih, kakor hrasti zrastenih grenadirjev, kateri so veedel sami Slovenci. Leta grenadirski bataljon ima 6 kompanij, dve so od Krajskega dve od Koroškega, in dve od Primorskega regimenta. Primorci govorijo tako gladko slovenski jezik, de je veselje jih poslušati; pa vidi se pri njih de tudi radi laško govorijo, če jim ravno ne gre gladko; pa zato, ker mende laški jezik za imenitnejšiga imajo pred slovenskim, kakor tudi naši vojaki radi nemškega za imenitnejšiga imajo ino kolkor se da, tajistiga rabijo in lomijo. — Govorilo se je, de, ker jim je bilo odpovedano na Ptuiji iti, kamor so bili od začetka v Terstu komandirani, bodo v Celi na svitliga cesarja Franca Jožefa čakali, kateri bi imel skoz spodno Štajersko, in Hervaško k banovi armadi se podati; pa tega ni verjeti, in bi tudi dobro ne bilo, zakaj kako lahko bi se znalo našimu mladimu vitezkimu cesarju kaj pergoditi! Kolka nesreča, ko bi v roke sovražnika prišel! — Bog ga vari vsega hudiga!

Kakor se vidi ino sliši, bo vendar meseca Septembra železnica do Ljublane že povožena; zakaj povsod delajo urno in hitro, kolkor zamorejo, ino vlada je razpisala, de bodo 1. Septembra v Laškem tergu, ino na zidanem mostu pošte že postavljene. V Laškem tergu bo samo pismobira (Briefsammlung); na zidanem mostu pa bode oskerbnik pošte moral tudi pošne konje imeti. Pošta pojde na južne kraje po krajnski strani skoz Kerško Kostajnovco i. t. d. Tako bode prihodnič po Slovenskim vse lepše in za kupčijo pripravnejše, ker bo na nekih krajih hlapec potajoče urno kako blisk od kraja do kraja prepeljal, — po drugih straneh jih bo pa pošni rog spremlal tje, kamor hočejo se podati in svoje reči opraviti. Prav živo gibanje se bo začelo v naših krajih, de bi le tudi se Slovenci v to gibanje hteli vplesti, drugače bodo sami ptuiji vse zasluške na se potegnili, ino revni domači Slovenci kakor dozdej večdel jim za herbtam stopali.

(Slov. Nov.)

Iz Celovca. Draga Slovenija! oznanil sim ti začetik šolskiga leta stran slovensine v Celovci, naj ti tudi njegov konec kratko dopišem. Veš, de je letas koj o začetki mladi in verli slovničar gosp. Janežič, posihmal od visoci ga ministerstva postavljen in poterjen očitni docent slovensine po svoji slovnici na tukajšnim gimnazii naš mili jezik učiti jel, in de so se dijaki in gospodje vsih stanov k njegovimu uku drenjali. Unidan, 12. dan t. m. je bila v licei očitna skušnja njegovih učencov. Veliko tukajšnih domorodcov je prišlo to prvo tako spraševanje v mestu Celovci z radovednim duham in gorečim sercam poslušat. Tudi jaki in milodušni deželni poglavar gosp. baron Šloisnig — Bog ga živi! — od gosp. Janežiča povabljen, je iskreno obljubil, ako mu bode le kolikej mogoče, priti pogledat in poslušat; — tode ker je bil ravno četertek, teržni dan, se navadno hudim opravkam taciga dne ni mogel odtegniti, in željno pričakovaniga ni bilo.

Gosp. Janežičevih učencov je bilo per spraševanju dvajset slovensko rojenih in čez trideset nemško rojenih in zrejenih mladenčev iz vsih šol. Če se je kterikrat od ktere šolske skušnje reči zamoglo, de je poslušavce z začudenjem in radostnim zavzetjem navdala, — velja to v nar živšim pomeni od gosp. Janežičeve slovenske.

V pogled predloženi so bili spisani skušni

izdelki učencov. Rojeni Slovenci so iz napovedaniga zapopadka in načertja celostno povest prosto spisali, nemci so pa nekaj nemških stavkov posloveniti, in nasproti ene slovenske verste po nemško prestaviti imeli. Skorej bi rekel, de je čudo, de se je v Celovci, v mestu, kjer je golo nemška beseda in izreja, v tako malim času mladenčem v slovenskim pisanji taka ročnost in slovniška natančnost, v govorjenji taka pičnost in urnost navdihniti dala. V resnici pridno, lepo in krasno so neki slovenčiki prosto povest izdelali, in per ustnim spraševanji so brali, razlagali in odgovarjali, de je vse šumelo, vse so veselo in razumno razložili. In le slišal bi bil drobne sinčike gosposkih terdo nemških starišev, katerih marsikteri do letas slovenske besedice še blekniti niso znali, kako gladko so brali, predstavljali, stavke po slovniških ravnilih razlagali od te in une besede korenino in izpeljane besede povedali, nemško prašane stavke in izreke vsakdanjiga in navadniga pogovarjanja urno po slovensko in popolnoma slovniško povedali i. t. d. To je bilo zares milo in veselo čudo, ki je moglo vsaciga poslušavca v serce ganiti. Škušnja je terpela od osmih zjutrej noter do dvanajstih. Vidi se, koliko prava in pripravna vedba (Methode), ter zvednost, iskrenost in ljubezin učenika premore in izda. Gosp. Janežičeva slovnica, po občno znani praktiški osnovi francoske gramere Dr. Ahn zložena, je prav izverstno in hvale vredno delo, in se rojenim nemcam, ki se berž in lahko slovenskiga naučiti žele, zmed vsih slovníc nar bolj priporočiti sme in mora. Se ve de ima zavolj naglosti, v kateri je bila zložena in natisnana, nekaj pogreškov in pregreškov, kateri ji pa splošno korist in veljavo le malo kratijo, — in v drugim natisu, ki ga bo kmalo treba, jo je še zlo preurediti, natanjko popraviti in spiliti sklenil. Bog ga živi pridniga in grečiga rodoljuba gosp. Janežiča!

Popoldan smo se Slovenci v spomin in povisanje tega prazničniga in veseliga dne v Saticnico, eno urco dalje iz mesta na prijazni gričik podali. Ravno tukej bivajoča Ljubljanska rodoljuba verla gospoda Dr. M. in H. sta bila z nami. Na trati, pred hišo slovenskiga kmeta pod košatim drevesam smo večerjali na srečo in blagor Slovenije terčili, in iz slovenske gerlice smo jih prepevali. Tode na nebi so črni oblaki viseli, in veter je hudo vlekel; Bog ne hoti, de bi bila to pripodoba slovenske osode in prihodnosti!

—b—

Celovec 19. Julija 1849. Enakopravnost cveti! 12. den t. m. ste ble Borovska in Selska srenja k okrajsej uradi na Umberzu (Hollenburg) poklicane. Gosp. okrajski komisar počne pričijočim odbornikam in drugim poverenim možem pridbrati srejsko novo postavo, in bere vse — po nemško. Borovčiči so v šolo hodili, nekteri so še latinskiga jezika malo pokusili, in vender so le težko zastopili in zapopadli, kaj je blo s Selanami? Selska fara (Zell) šteje še čres tavžent duš, pa ne vem, alj zna jih 3 ali 4 malo nemško lomiti. Tem terdim Slovencem, ki morebiti še nikolj drugod, kot v svojej kanceliji, niso nemškega glasa slišali, tem se bere srenjska postava nemško, samo in terdo nemško! Selani nezna ne nemške glase en čas tiho ino poterpežljivo poslušajo, — kar se kmet po domače „Pipan“ imenovan oglasi in reče: „Gospod! prosim za odpuščanje, mi tega ne zastopimo; berite in povejte nam to po slovensko!“ Gosp. komisar se dro malo prestraši — alj kmalo se zdrami in reče: „To jas ne morem; tega jas nimam, iz če bi jas kaj slovenskega imal, saj bi vam nič ne pomagalo, saj ne znate brati; tole vzemite nemško srejsko postavo, naj jo vam K. razlaga, ki nemško zna.“ —

Že dolgo dolgo je obljubleno, da se bojo Slovencem postave in razglasi slovensko označevali, in tudi smo že nekterih slovenskih zasledili, kako je mar to, da se na Umberzu, terdo slovenskim okraji, srenjska postava, —

podlaga vsega ustavnega živlejnja — nemško predbere in razlaga? To mende ni zagotovljena enakopravnost!

V Celovskih novinah se je nekdo oistro pritoževal, da so kmeti v novih rečih in napravah tako slabo ja clo nič niso podučeni, in je gg. uradnike zarotil, da naj svoje podložne — po svoji sveti dolžnosti — bolj marljivo podučijo; alj mislijo mar gg. uradniki kmete svojega okraja tako omikati, da terdim Slovencem nemške postave v roke dajejo, in da jih potem doma tisti razlagajo, ki malo nemško zastopijo! Revni, borni Slovenci, kdaj boste vi enkrat vsmilenje in pravico najšli?!

Višje urade in oblasti naj bojo lepo prošene, po cesarskej volji in obljubi take naprave storiti, da bojo Slovenci vse postave v slovenskim jeziku dobivali, in oistro paziti, da nižje urade sprejete slov. postave in razglase tudi med ljudstvo razdelijo.

Zadnič pa Pipanu rečemo hvalo in slavo, ki se je tak možko za Slovence potegnel! Bog daj več takih umnih Pipanov, ki vedo, da je naš svitli Cesar Slovencem obljubil postave v slov. jeziku, in take uradnike, ki bojo znali z Slovencem slovensko govoriti. Koj več bi blo takih Pipanov, kmalo bojo na Slovenskim slov. urade; kakšna sreča za borne Slovence! — „Novice“ so nas Slovence že z marsikterim prav izverstnim zostavkam razveselile. Postavim lani so pisale: „Ne bo dal, dragi stari stanovi — Koroški in Štajerski! Vaša zadnja ura že bje: slovenski narod na Štajerskim in Koroškim pa se budi k novimu svobodnim življenju z enakimi pravicami, kakorsne ima nemški. Pozabite dragi stari stanovi! dozdanje meje dežela, — take ne morejo več ostati, ampak nove se morajo postaviti po enakosti narodov.“ Alj to ni možka beseda izgovorjena že v lanskim letu, kjer se nekaj 10 ali 20 možov tako napetih misel ni blo. —

Prinesle so lani prošnjo slov. društva v Ljubljani, ktere ga vodja je ravno vrednik Novic, prošnjo na presv. Cesarja: „Naj blagovoli milostljivo narediti, de se slavyanski poslanci iz nemškiga narodniga zbiralisa v Frankobrodu nazaj pokličejo.“ Tedaj so se Novice potegvale ne samo za Slovence, ampak za Slavjane, in to je blo vzajemno, bratovsko; če ravno je 19. listopada 1848 večidel Slovincov v Frankobrod še zaljubljen bil, je Ljublj. društvo vender poslance nazaj tirjalo; in prav je bla taka. —

Z veselim sercam smo tudi enkrat brali v „Novicah“, da to ni prav, da visoko ministerstvo še le od gg. uradnikov izustke za stran vpeljanja slovenskiga jezika v kancelije tirja; dopadlo je vsakimu Slovincu, kar so tedaj Novice blizo takole rekle: da bi ministerstvo ne imelo dolgo izpraševati, temuč brez odloga tudi slov. narodu dati, kar vsi drugi imajo; kar mora biti, naj se zgodi hitro.“ Kakor slovenske urade, tako je za srečo in slavo slov. naroda tudi „Slovenija“ neobhodno potrebna; hvala in slava torej vsim časopisam, kateri od svojih lanskih misel ne odstopijo, ino tudi sedaj v žalostnih časih nestrahljivo naravne pravice Slovincov zagovarjejo, če ravno ministerstvo clo malo posluša, če ravno 10 ali 20 prenapetih možov zaspanega, skoz stoletno sužnost omamljenega naroda slovenskega zpozna in čuti, kaj mu gre na svojo srečo in slavo. —

Dopadel je tukaj posebno slednji list „Novic“, v katerim se po zasluženju oistro graja tisti dopisač, ki v Lloydov slov. narod napada in natolcuje. Zlata vredne v tim zostavku so zlasti besede: „Če ste Vi, p. petelin na strehi, kateri se vsak dan po vsakim vetričku drugači obrača, ne morete vunder kaj taciga od pošteniga vrednika terjati.“

Naj se razlegajo po vsej Sloveniji, naj si jih k sercu vzeme, in v sercu ohrani vsaki sin Slovenije; naj bi bil kdor hoče, tudi vsaki ces. kral. učenik! — Dokopali si bomo mi Slovenci gotovo do slavne prihodnosti, dokler jo

nam slov. časopisi ne zvijejo, in nas pred svetom možko zastopajo: toraj „živile Novice!“
Svečan.

Česka dežela.

Nar. Noviny pišejo: Nepričakovana novica bo marsikterimu to: Te dni se je prikazal g. kriminalni svetvavec Zaruba iz Prage s svojim tajnikom g. Zarošem v Gradišču (Münchengrätz) in je iskal pri tamošnjim mestnim poglavarju g. Červinki pisma bivših poslancev tega okraja, zlasti gg. Riegera, Frosta in Klieberta, in je mende tudi te pisma pobral. — Čudimo se, koliko nepotrebniga dela si marsikteri slavní urad naklada. — Tudi v Ljubljani vemo kaj taciga povedati.

Hervaska in slavonska dežela.

Znano je, de so v vojvodini serbski Beogradske novine prepovedane. Vrednik Popović se je torej na bana Jelačića obrnil, de bi se ta prepoved zopet odvzela.

Iz odpisa slavniga bana iz glavniga stanu v Šušci 11. t. m., v katerim vredniku razodene, de on ni novin prepovedal, in tudi moči nema, prepoved odvzeti, in ga nasvetva, se k ministerstvu na Dunaj obrniti, podamo tu bravcam naslednje verste:

„Zares je jugoslavjansko novinarstvo k zbujenju narodniga duha in zavedenja našiga ljudstva veliko pripomoglo, se je z vsim nadahnutjem in vso krepkostjo madžarskimu separatizmu nasproti stavilo, je pa, kakor se vidi, pozneje — naj si že bo tudi iz nar boljšiga namena — večkrat pozabilo, de se kakor v naravi, tako tudi v politiki nič ne da preskočiti, de se vsako zemsko početje na čas in prostor reže de se ne more ob enim bojevatí in sladki sad miru uživati.

Ozrite se po Evropi, in Vi boste gotovo moje misli, de je velikiga dela brezimne revšine milijonov zločesti del novinarstva, kriv, ki svoje naloge ni moglo, ali ni hotlo dovesti; ki je pozabilo, de je poklicano, očitno mnenje zastopati, voditi, nikakor pa nadvladati ali strahovati, ki je pozabilo, de je človestvu ravno tako malo v blagor, samovoljnosti armade uradnikov, kakor vrednikov se vkloniti. Povejte svojo misel odkrito, prosto z iskrenostjo, tode tudi s spodobnostjo prepričanja; napadajte nasprotno, ali ne pozameznih oseb; kar je toliko manj blagoselčno, ker pri pomankanju odločenih tiskarnih postav v toliko časopisih vodilo: „Audiat et altera pars“ nobene veljavnosti nima.

In ali zamoremo po pameti misliti, de vredniki sami zmiraj razmere nar bolj natanjko poznajo, in de se oni sami ne morejo motiti?

Tega ne moremo misliti; ko bi bili tudi nar bolj prebrisane glave; slabotno oko na minaretovi galerii stoječiga vunder veliko več in dalje vidi, kot naj bistrejši na pragu se klanjajočiga verniga.

Gospod! Vi ste mlad mož, jez dozorel v težavah življenja in javne službe; zato mi ne zamerite, če k Vam govorim, kakor učenik; to starost seboj prinese. Iz druge strani pa tudi iz tega spoznajte, kako malo de se med taiste šteti zamorem, ki z dovoljnostjo s samimi seboj glasu novin ne slušajo.

Verjemite mi, gospod! jez ljubim svobodo, ali tudi postavo; jez ljubim narod, ki me je rodil čez vse; — pa ravno zato se terdno Avstrije deržim. Le v vstavnim razvitju narodov te veličanske carevine, ktere večji del je slavjanskiga roda, za njega samiga prihodnost leži. Tako se je tudi celotina naroda v znamenitnim deželnim zboru lanjskiga leta izgovorila; možko se je pognala za ohranjenje celotne carevine, za svitlo dinastijo, za enakopravnost vsih bratovskih narodov te velike deržave. Ko bomo vojsko dokončali, potlej bomo krepko, pa tudi z mirno previdnostjo k

sveti vravnavi miru stopali. To pripravljati, je lepa in samo vredna naloga našiga domačiga novinarstva. Bratinstvo, sloga naj bota naše geslo. Moje serce ne pozna razločka med Hervati, Slavonci, Dalmatinci in Serbi, katir se, žalibog! v nar novejši dobi če dalje bolj razodeva. —

Če mati četertiga, petiga sina porodi, se drugi svojiga novorojeniga bratca vesele; kaj pa mar če nehati njih resničen brat biti, ker je ene dni po svojim rojstvu ime Juri dobil, ker vunder vsi ne morejo Miloši, Petri, Grogati i. t. d. biti. Gospod! kadar si novinarstvo v tim pomenu svojo nalogo postavi; kadar prostodušno očitno mnenje zastopa; kadar se resno, razločno, krepko, tode spodobno vsim napadom, naj pridejo od kodar hočejo, nasprot stavi; kadar k porazumljenju, spravi in zjedinjenju pot pripravlja, potlej gospod! naj bo toliko vrednikov kolikor bravecev; potlej naj ima vsako mesto, vsaki terg, vsako selo svoje novine!“

Ogerska dežela.

Dunajski časopis Lloyd prekliča novico, de bo topniski general Hess v Ogerski vojski na mesto Haynaua nastopil.

Hrabri general Šlik je za nekaj časa vojsko zapustil in se v Požun podal, de se bo tam ozdravil.

Haynau se je iz Pešta proti Segedinu vernil banu v pomoč prit, glavni stan je že na 24. t. m. u Kečkemetu napovedal.

Vojniški razglasi carske-ruske vojske iz glavniga stana maršala Paskieviča v Vacu (Waitzen) povedo sledeče:

15. maliga serpana se je Madžarska vojska približala Vacu, v kterim je bil naš muselmanski regiment. Ta je mesto zapustil. In zvečer je Görgey pred mestam se vtaboril. On je imel zbranih 44,000 ljudi in 120 topov. Naša prednja straža pod poveljem Sas-a ni hotla na sovražnika udariti kter je imel preveč topov in mogla se je le samo pred njegovim napadom braniti. Posebno naši konjiki so se jako deržali. Drugi dan dokler so se vse naše trume zbrale smo se le po malim bili. Od vseh strani je bil sovražnik obdan, de ni mogel svoje moči razviti. Potlej še le smo udarili na Vac. In tako smo sovražnika pobili de je pleče obrnil in brez obzira pobegnil, zapustil je 2 bandera, 2 topa in 500 smovjeli. Vojskini oddelik grofa Ridigera nasledil bežečimu sovražniku. Tudi druge trume so poslane, de mu pot čes Tiso kamor se hoče podati odrežejo.

Glavni stan Paskieviča je bil 21. t. m. v Aszodu, od tod sledeče zvemo.

Oddelk ulanskiga regimenta, je bil v Jacigii od Madjarov napaden in prisilen se verniti, Ruski general Tolstoj je njemu na pomoč prišel in v kojniski bitvi sovražnika pobil, in do Tamas Kata pregnal. Sovražnik je imel pod Deseffyam 20 Skadronov 20—30 topov, in 6 bataljonov pešcov. Tud Dembinski je bil nek pričjoč. Madžari so zgubili veliko mertvih in 1 top. Görgeya še zmiraj tira 3. oddelk ruske armade.

Rusi so v bitvi pri Vacu zgubili 400 mož in nekaj oficirjev. Madjarov je bilo 120 hudo ranjenih v vojaško bolnišnico prinešenih.

F. Z. M. grof Nugent da iz glavniga stana Čakovca 15. m. s. na znanje, da je polkovnik Knežević osvojil Kanišo brez odpora.

Major Dondorf je tudi Szala-Egerszeg vzel.

Po zadnih novicah se je vunder Görgey cesarski in rusovski armadi zmuznil ino se z Dembinskim združil. V terdnjavi Komorn je kakih 6000 Madjarov pod Klapkam. Aulich je pri blatniškemu jezeru. Guyon je unstran Tise, v jugu Vetter, Perczel in Mesaroš. Madžari imajo veliki tabor pri Mohaču in Bem v jugu in v Sedmograškim celo vojsko vodi.

Novice iz Sedmograškiga pravijo de je

ogerski general Lüdgers Madjare pod Bemam zmagal.

Čez nesrečno bitvo Bana pri Hegyes se uradno še nič ne zve. Stotnik G. je nek zdajavec bil in celi namen južne armade Madjaram povedal. Zagrebčani ko so nesrečo bana slišali so mu celo zagrebaško narodno stražo ponudili, kir je v nevarnosti dolžnost vsaciga za domovino svojo kri preliti.

Terdnjavo Arad so zdaj Ogri v svojo moč dobili. Dunajski časopis Presse ima sledečo povest nekiga Aradskiga prebivavca, ki je pozneje v Pešto potegnil: Koj potem ko je ban Perczelna v več bitvah popolnoma razbil in Novi Sad osvojil, se je Bem s 20,000 vojšaki in z nar težjim streljaštvam poleg reke Maroš naglo proti Aradu podal, to mesto po vsaki ceni vzeti. Stem je on hotel prvič Perczelnovi razbiti vojski varno zavetje pridobiti, in drugič bana zmotiti da bi ne tak oestro pri vtoku Tise v Donavo Madjaram prehod branil. Ban pa se ni dal zmotiti, in je ostal na te znameniti straži. Obseda Arada se je začela 18. p. m. Že 19. so na zvananje mirja tak hudo Madžari streljali de se je obsadka mogla le za notranjimi zidovi braniti. Štirkrat so zdaj Madžari turne terdnjave napadli, štirkrat so jih naši pregnali. Zdaj je začel sovražnik kakor v vojski gre svoje dela krog mesta napraviti, in se mu je zmiraj bolj približal, če so tudi naši večkrat vun planili in mu dela končali. Živeža in strelne priprave je v mestu zmiraj bolj pomanjkvalo. Obseda je terpela skozi 21 dni.

Prebivavci so se po hramih skrili v sredi mesta, kmalo pa je tudi med njimi se huda bolezen prikazala, ktira je tudi obsadko prišla.

Že so Madžari imeli krožne zidove terdnjave, naši pa v nar hujši sili, se kar niso hotli ukloniti in oni in njih star general Berger so hotli poprej umreti kakor se podat. Pa bolezen je začela hujši moriti, upanja za kakšno pomoč ni bilo, in nar imenitniši prebivavci mesta so generala prosili de naj kapitulira. Madžari so v vse pogoje te kapitulacije ki je bila sklenjena 31. rožnika, dovolili. Naši so z vso vojniško častjo odšli, in se zavezali ne skoz 6 mescov zoper Ogre se bojvat. Madžari so se zavezali lastnino prebivavcov in cerkev pod svojo brambo vzeti. Vunder je veliko Aradčanov s vojšaki odšlo.

Velik strah je bil med ostalimi ko so v mesto Madžarske trume privihrale. Pred njimi je jesdil general Guyon na klobuku z rudečim peresam okinčan, za njim njegovi nar boljši vojšaki, potem je prišla derhal, oborožena s puškami, pistolami, nožmi vilami in kosami, in na koncu te derhali je bilo 5—600 bab z žepi v ktere so ves rop poshranile. Pač so Madžari tud ropat začeli, posebno hiše plemenitnikov so terpele, vunder so njih poveljniki vsako ropanje oestro prepovedali. Madžari so pri obsedenju tega mesta 3000 mož zgubili, v terdnjavi so našli 69 topov, le dva centa pulfra, in živeža le za malo dni. Guyon misli tud Terdnjavo Temesvar tako v svoje pesti dobiti.

Ptuje dežele.

Laška. Francozki general Udino se s kardinali v Rimu prav dobro zastopi, in lepe besede jim daje, tudi z avstrijskim generalom D'Aspre se je pomenil, de bi mu pomagali znaniga Garibalda ki se se po Rimskim klati preganjat. Vunder se ne ve kaj Francozi mislijo z Rimam narediti.

Nemska. Pruski kralj se vede, kakor gospodarja cele Nemčije. Zdaj se je z Danci pomiril, brez de bi bil centralno oblast ali druge nemške kneze za to kaj pobaral. Tud pruski knežovič ni dovolil de bi naši vojšaki na badensko marsirali. To bo velika zmešnjava postala. Znan republikanc Hecker ki se je vlani v Ameriko preselil, je od puntarske badenske vlade povabljen te dni v Strasburg prišel, pač nemalo prene pozno!

Angleška. Meternih je v Brightonu hudo zbolel, de zdravniki že nad njim obupajo, on ni več svojo hči ki ga je obiskat prišla spoznal.

Nepolitiški del.

Življenje Paskievića.

(Iz ruskega od Polevoga.)

(Konec.)

Zaslepljena Persia pozabi na minuloost in jame nagajati in nepokoj delati na ruskih mejah. Car Nikolaj se je hotel z njo pomiriti. V ta namen je poslal v Perzio kot poslanca kneza Menčikova.

Ali oni deržeči to za slabost in strah so vjeli ruskega poslanca, so prederli v Kabanško pokrajino in obsedli terdnjavo Sumo; perzijska armada je štela 40.000 pešcov, 15.000 konjиков in 30 štukov, iz Erivana sta imela priti se dva oddelka armade, 2000 pešcov, 6000 konjиков in 6 štukov.

Ko je car Nikolaj to zvedel, je poslal berž Paskievića v Gruzijo, kjer je zapovedoval nad armado, ki je bila Perziancam namenjena. Viši vodja je bil Jermolov. Knez Madatov je potolkel Perziance in tako Sumo obsede resil. Potem se je Paskiević z Madatovom združil, ali imel je samo 7000 mož in 32 topov.

S to pešico ljudi je razbil v Elisabetpolju sovražno moč od 25.000 mož in je tiral sovražnika 12 verst dalje. Vjel je 1100 mož vzlet sovražniku dva tabora, štiri bandere in veliko vojskine priprave. Cela perzijska vojska se je razpršila. S tem slavnim činom so počeli vojniški čudeži za Kavkazom, v Perzii in na Turškem. Paskiević, že tako v veliki časti, je zdaj na novo posavljen. Njegovo delanje je terpele tukej pet let. Priče njegovega dela l. 1829 so: Erzerum, 4 terdnjave, poguba dveh turških armad, z ruskimi orli okinčani Evfrat, 260 štukov, 65 bander, 10 konjskih repov, vjeti seriaskier Anatolič in Armenia. In pri vsem tem ni on zgubil več kot 4000 mož, ktere je večidel pomorila kuga in slab zrak.

Zavoljo tega junaštva je bil povikšan na čast poljniga maršala. Tu je dosegel tudi čast grofa Erivanskega, za to ker je s svojo armado veliko mesto Erivan srečno osvojil.

Car Nikolaj ga je hotel viditi, za to je mogel v Petrograd iti. Nati poti ga je došla lepa sreča v Seglici blizo Mogileva, kjer je svojega očeta objel, kteremu so solze blede lice polile viditi sina svojega toliko poveljčnega.

Ko se je Paskiević iz Petrograda vernil, je bil namenil čisto zatreti in uničiti gorske sovražnike, ki so ruskim deželam vedno nepokoj delali; potem je hotel te kraje pripravno vravnati, ali zopet je bil v Petrograd poklican kjer mu je 4. Junija 1831 po smerti Dibiča zaupano višji vodstvo nad armado, ktera je bila poslana nad Poljake, bojevalce za svobodo. Poglavitna ruska armada je imela 45.000, drugi oddelki so bili drugod razstavljeni. Paskiević je sklenil po izgledu Suvarova sovražnika pokončati z naglim napredovanjem in z derznostjo. 20. junija je bil že v Loviču, 12 milj od Varšave, če prav je bil sovražnik mnogo močnej, ker je Skrinecki v Varšavi imel 60.000 mož. Tudi drugi oddelki ruske vojske so se Varšavi približovali. Ko je na zadnje 23. Julija prišla armada iz Litve in Sandomira, nje 73.000 m. in 390 štukov, je sklenil Paskiević vzeti Varšavo z naskokom (na juriš). Varšava je bila strašno vterjena, 23. Julija je predložil Paskiević Poljakom kapitulacijo, ktero so oni zavrgli; 25. Julija se je boj pričel. Poljaki so se zastoj strasno bojevali, če prav so Rusi vsako ped zemlje drago s svojo kervjo kupovali. Pri napadu na Varšavo so zgubili Rusi 10.000 mrtvih in ranjenih.

Varšava se je podala. Do konca Avgusta se je pokorila cela Poljska dežela ruske-mu caru. Zdaj je zapustil Paskiević bojno polje, pa se je kot namestnik poljskega kraljstva izročil njegovemu vravnanju in opravištvu. Poslavljen je bil na vsaki mogoči način, med drugim prejel naslov kneza varšavskega in premoženje Dembinskega.

Tako počasten za svoje zasluge in z polnim zaupanjem svojega cara čuje Paskiević na zahodnih mejah Rusije, pripravljen na voljo gospodarja severja z mečem v roki voditi rusko armado na polje zmage. Dušne moči ga ne opuste. Šestdesetletni Suvarov je potolkel Turke pri Rinniku in še le 7 let potlej je šel čez Alpe. Šestdesetletni v iztoku posavljeni Kutuzov je tiral Napoleona od Narve k Elbi. (Tudi zdaj je 67 letni Paskie-

vić po čudni osodi prestopil z rusko armado ruske meje).

Paskiević se je oženil letu 1817 z hčerjo Gribojedova, lastnika v Smolenskim gubernii in deržavnega svetavca. Njegova žena je povikšana na čast dvorne dame in je dobila red sv. Katerine 2. verste. Paskiević je imel 3 otroke. Todor Ivanovič je bil pobočnik v Kavkazki vojski.

Starši hči je vmerla v Rimu in je bila omožena z pobočnikom Balačevam. Druga hči je omožena z knezam Pavlovičem.

Opazka. „Večerni list“ pristavi naslednje k tem popisu: Nemorejo se odreči Paskieviću nenavadni vojniški in diplomatiški, in tudi administrativni darovi duha, zakaj ruska dežela Zakavkaz se ima samo njemu zahvaliti za svoj razcvet; vendar ne smemo pozabiti, da je to popisane njegoviga življenja prišlo iz ruskega peresa pod rusko censuro in da bi se v govevanju Paskievića na Poljskim saj toliko vgovoriti vtegnilo, da je k padu Varšave veliko izdajstvo Poljakov pripomoglo. Zdaj nam se pokaže ta stari vojvoda v novi vojski; bomo vidili, če bode tudi tako srečen, kakor sta njegovi sprednika bila Suvarov in Kutuzov, ki sta v svoji starosti narveči slavo dosegla.

Knjiga splošnih deržavljanskih postav.

§. 571.

Če se pokaže da v misli vzeta oseba, ali zapušena reč le prav imenovana ali popisana ni bila, je navkaz veljaven.

§. 572.

Tudi če se najde, da nagib od zapustnika povedan ni resničen, ostane navkaz veljaven; drugači ko bi se dokazalo, da je volja zapustnika zgol na ta kriv pomoten nagib operata bila.

§. 573.

Redovne osebe nimajo praviloma pravice, sporočiti: če je pa red posebno privoljenje dosegel, da njegovi udi sporočiti zamorejo; če so redovne osebe odvezo obljub zadobile; če so z razpuženjem svojiga reda, vstanoviša ali samostana, iz svojiga stanu stopile; ali če so v takšnih okoljsinah v službi de po politiskih vkazih redu, vstanovišu ali samostanu več pristete niso, ampak popolno vlast pridobiti zamorejo; jim je pripušeno z taisto z izrečenjem poslednje volje zavkazati.

§. 574.

Hudodelnik k smerti obsojen ne zamore nobeniga veljavniga izrečenja svoje poslednje volje napraviti od dneva njemu oznanjene razsodbe; če je pa k naj težji ali k težki kazni ječe obsojen, tako dolgo ne dokler njegova kazen terpi.

§. 575.

Poslednja volja veljavno izrečena ne mora zavoljo pozneje nastopljenih zadržkov, svoje veljavnosti zgubiti.

§. 576.

Iz začetka neveljavna poslednja volja ne postane veljavna če se je pozneje zadržek odpravil. Če se v temu primerleju nobena druga naredba ne napravi, nastopi postavna dedišna pravica.

§. 577.

Sporočiti se zamore brez sodnice ali pred njo, pismeno ali ustno; pismeno pa z pričami ali brez njih.

§. 578.

Kdor pismeno in brez prič sporičiti hoče, mora sporočiti ali kodicil z lastno roko pisati, in z lastno roko svoje ime podpisati. Pristavljenje dneva, leta, in kraja kjer se zadnja volja naredi ni sicer potrebno pa vendar k odvrnenju pravd nasvetljivo.

§. 579.

Poslednjo voljo, katero je zapustnik drugi osebi spisati dal, mora on z lastno roko podpisati. On mora dalje pred tremi zmožnimi svedoki, katerih saj dva imata h krat pričjoa biti, sostavek kot svojo poslednjo voljo poterditi. Zadnji se imajo tudi svedoki, ali znoraj ali zvnaj, vselej pa na spisu samimu, in ne pa na zavitku, kakor svedoki poslednje volje, podpisati. Ni potrebno da bi svedok zapopadek sporočila vedel.

§. 580.

Zapustnik ki pisati ne zna, mora zraven izpolnenja v poprejšnim §. predpisanih oblik, na mesto podpisa svoje ročno znamnje, in sicer v pričlo vsih treh svedokov, z lastno roko pristaviti. Za polajšanje obstojniga dokaza, kdo de je zapustnik, je tudi previdno, da eden svedokov ime zapustnika kot podpisnik imena pristavi.

§. 581.

Če zapustnik ne zna brati, si mora dati sostavek po enim svedoku, v pričlo drugih dveh svedokov, ki sta zapopadek vidila, prebrati, in poterditi da je taisti po njegovi volji. Pisavec zadnje volje zamore vselej ob enim pričlo biti.

§. 582.

Navkaz zapustnika ki se na kak listek ali sostavk nanaša, ima le takrat moč, če je takšen sostavk z vsimi za veljavnost izrečenja poslednje volje potrebnimi terjavami, previden. Zvnaj tega se zamorejo enaki od zapustnika naznanjeni, spisani zaznamki le k razjasnenju njegove volje rabiti.

§. 583.

Praviloma velja en sostavk le za eniga sporočnika. Izjeme glede zakonskih, so v poglavju od ženitvanskih pogodb zapopadene.

§. 584.

Zapustniku kateri oblike za pismeno sporočilo potrebne spoiniti ne zamore ali noče, je prosto ustno sporočilo narediti.

§. 585.

Kdor ustno sporoči mora pred tremi zmožnimi svedoki, ki so h krat pričjoa in poterditi zamorejo da se v osebi zapustnika nobena goljufija ali zmota zgodila ni, resno svojo poslednjo voljo izreči. Ni sicer potrebno, pa previdno, da svedoki ali vsi skupej ali vsak za-se, k olajšanju spomina, izrečenje zapustnika ali sam zaznamva, ali kakor hitro je mogoče, zaznamvati stori.

§. 586.

Ustna poslednja naredba mora, da obvelja, na tirjanje vsakiga komur je na tem ležeče, z soglasno priseženo izpovedjo treh prič, ali, če se eden njih ne more več prešliti, saj ostalih dveh, poterjena biti.

§. 587.

Zapustnik zamore tudi pred sodnico pismeno ali ustno sporočiti. Pismeno naredbo mora zapustnik saj z lastno roko podpisati in sodnici osebno izročiti. Sodnica ima zapustnika na okoljsino, da mora njega lastnoročni podpis pristavljen biti, opomniti, po tem sostavk sodniško zapečatiti in na zavitku zaznamvati, čigava zadnja volja je notri zapopadena. Čez to opravilo se ima zapisnik napraviti, in sostavk proti izročenju prijemniga lista, pri sodnici shraniti.

§. 588.

Ako zapustnik svojo voljo ustno izreči hoče, se ima izrečenje v zapisnik vzeti, in taisti, kakor je v poprejšnim § zastran pismeniga sostavka rečeno bilo zapečaten shraniti.

§. 589.

Sodnica katera pismeno ali ustno izrečenje zadnje volje sprejme mora nar menj iz dveh z prisego zvezanih sodniških oseb obstati, katerih eni v kraju kjer se izrečenje sprejme sodniški vrad pristoji. Pričovanje druge sodniške osebe zvnaj sodnika zamorete tudi dve druge pričlo namestiti.

§. 590.

V sili se zamorejo ravno (zgorej) imenovane osebe v prebivališče zapustnika podati, njega poslednjo voljo pismeno ali ustno sprejeti, in po tem opravilo z pridjanim dnevam, letam in krajem v zapisnik vzeti.

§. 591.

Udje duhovniga reda, ženske, mladenči ki osemnajstiga leta niso spolnili, brezumni, slepi, gluhi, ali nemi, dalej tisti ki zapustnikoviga jezika ne razumijo, ne zamorejo pričlo biti pri poslednjih naredbah.

§. 592.

Kdor je bil zavoljo hudodelstva goljufije ali drugiga hudodelstva iz lakovnosti dobička obsojen, se ne more za pričlo rabiti.